

Krizový plán prevence rizikového chování

Gymnázium a SOŠ Nový Jičín

Palackého 50

741 01 Nový Jičín

Vypracoval: Mgr. Tomáš Jiřík, Mgr. Petr Žemlička

školní metodik prevence

V Novém Jičíně dne 10.2.2017

Součástí procesu vzdělávání je i předcházení vzniku psychologicko-patologických jevů u žáků v rámci školního preventivního programu (ŠPP). Tento ŠPP je dostupný všem zaměstnancům školy i zákonným zástupcům žáků.

V rámci prevence rizikového chování (šikana a kyberšikana, legální a nelegální návykové látky, mentální anorexie, bulimie, sebevražedné pokusy, krádeže, vandalismus apod.) je potřeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoliv změnám v chování i prospěchu, které se u jednotlivce nebo v kolektivu vyskytnou. Při jakékoliv změně chování nebo i podezření je vždy nutné:

- pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny,
- o zjištěných poznacích informovat třídního učitele, ředitele školy, metodika prevence a výchovného poradce,
- pokud se změna týká celého kolektivu, spolupracovat s ředitelem školy při jeho šetření, třídními učiteli, metodikem prevence, výchovným poradcem, popř. s psychologem z PPP
- třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení

Zákonným zástupcům žáků školní řád garantuje možnost získání informací o prospěchu a chování jejich dětí. Dále školní řád umožňuje žádat objasnění hodnocení prospěchu, chování a postupů řešení vzniklého problému. Zákonní zástupci mají možnost se obrátit na ředitele školy a žádat přešetření situace.

Třídní učitelé při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí, apod. upozorní zákonné zástupce a informují o dané skutečnosti vedení školy, výchovného poradce a školního metodika prevence. Stejně postupují při obdržení této informace od jiných pedagogů, zaměstnanců školy či žáků. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí situaci ředitel školy na odbor péče o dítě a na policii.

Všichni zaměstnanci školy, žáci i rodiče byli informováni, na koho se obrátit v případě řešení vzniklých problémů:

školní metodik prevence: Mgr. Tomáš Jiřík, Mgr. Petr Žemlička

Poradenské zařízení:

Pedagogicko-psychologická poradna Nový Jičín (ředitel: Mgr. Jiří Novák)

Žižkova 3, 741 01 Nový Jičín

telefon 556 771 144

e-mail: info@pppnj.cz

web: www.pppnj.cz

Důležitá telefonní čísla:

Linka bezpečí: 116 111

Onlinehelpline: + 420 252 548 438

KRIZOVÝ PLÁN

ŠIKANA

Škola je povinná řešit šikany ve škole a na akcích pořádaných školou.

A. Učitel je svědkem šikany – brutálního násilí

- Je nutný zásah pedagoga či jiné dospělé osoby ve škole ku prospěchu oběti.
- Odvedte okamžitě oběť do bezpečí.
- Ihned se vraťte zpět do třídy nebo do ní pošlete jiného pedagoga, příp. pověřte dozorem někoho ze žáků (zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi)!
- Zalarmujte další pedagogy a domluvte se na spolupráci při vyšetřování – i za cenu přerušení výuky. Nejlépe rozdělit třídu na 2 poloviny, zabezpečit pedagogický dozor.
- Pokračujte v pomoci a podpoře oběti (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření)! Po návratu od lékaře nepouštět oběť zpět do třídy.
- Kontaktujte rodiče oběti.
Při rozhovoru s rodiči se vyvarujte slovu šikana, lépe je používat trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi „na rovinu“, ujistit je, že se konflikt řeší. Dohodnout s rodiči, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte (nejlépe nechat doma).
Poučte rodiče o tom, že mohou kontaktovat právníka. Některé případy šikany nespádají do kompetencí školy. V těchto případech mohou mít rodiče zájem řešit situaci jinými cestami. Mohou žalovat agresora u občanského soudu např. za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu atd.
- Ohlaste celou věc policii a kurátorovi pro mládež.
- Následovat by mělo vlastní vyšetřování incidentu, včetně zápisu a řešení dle školního řádu.
- Zajistěte si podporu a pomoc externího pracovníka, se kterým má naše škola navázanou spolupráci, nevyjímaje pracovníka represivního orgánu. To zvláště v případě, kdy šikana zahrnovala reálné ohrožení bezpečnosti studentů nebo zaměstnanců školy.

B. Učitel se o šikaně od někoho dozví

1. OVĚŘENÍ SITUACE
  - Zajistěte si podporu a pomoc externího pracovníka, se kterým má vaše škola navázanou spolupráci, nevyjímaje pracovníka represivního orgánu. To zvláště v případě, kdy šikana zahrnovala reálné ohrožení bezpečnosti studentů nebo zaměstnanců školy.
  - Zajistěte kolegy, kteří budou spolupracovat na šetření. Třídní učitel může spolupracovat, ale nesmí být hlavní vyšetřovatel.
  - Nalezněte vhodné informátory. Promluvte si s více informátory, případně je požádejte, zda mohou danou skutečnost dosvědčit, ale zároveň na ně nenaléhejte.
  - Nalezněte vhodné svědky.
  - Kontaktujte rodiče.

2. VYŠETŘOVÁNÍ

- Je nutné, mít při vyšetřování třetí osobu jako svědka.
- Pokračujte v pomoci a podpoře oběti.
- Začněte vyšetřování se „zdravým jádrem“, nikdy nezačínejte agresory.
- Ved'te rozhovor se svědky, rozhovor s obětí, rozhovor s agresorem/y.
- Nikdy nenaléhat a nechat je říci, co chtějí.

3. HLEDÁNÍ NÁPRAVY

A) METODA USMÍŘENÍ

Provádí se především u počátečních stadií šikany a vykazuje-li agresor ochotu své chování změnit.

- Domluvte usmíření mezi aktéry šikany, bez trestu.
- Řízeně hledejte nápravy, vcítění se agresora do oběti tak, aby pochopil její utrpení.

B) METODA VNĚJŠÍHO NÁTĹAKU

Provádí se u pokročilejších forem šikany.

- Ustanovte výchovnou komisi.
- Přinut'te trestem viníky k zastavení agresivního chování.
- Ved'te individuální rozhovor s agresorem a jeho rodiči.
- Oznamte trest před celou třídou.
- Zajist'ete ochranu oběti.

4. DOKUMENTACE

O celém průběhu vyšetřování je nutné provést zápis se všemi konkrétními údaji.

KRIZOVÝ PLÁN

KYBERŠIKANA

Rozpoznat kyberšikanu je obtížnější, než tomu je u klasické šikany. Právě ona specifika uvedená výše výrazně ztěžují možnost odhalení kyberšikany. I přesto si je možné na chování žáků všimnout znaků, které nasvědčují tomu, že by mohli být aktéry kyberšikany. Vhodné je pozorovat chování dítěte ve škole, hlavně o přestávkách, i doma. Lze zachytit varovné signály, přímé (chování okolí vůči dítěti) a nepřímé (chování nebo vzhled dítěte) ukazatele přítomnosti šikany ve třídě.

- Důkladně vyšetřete všechny incidenty tak, abyste mohli v případě nutnosti kázeňsky postihnout ty studenty, kteří se kyberšikany dopustili. Jakmile identifikujete agresora/y, zvolte takové řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které způsobil.
- Ponechávejte si všechny důkazy kyberšikany. Založte si složku, kde budete mít všechny snímky obrazovky, zprávy, záznamy apod. Tak můžete demonstrovat závažnost chování a jeho dopad na školu. Toto je rozhodující zejména v případech, kdy máte v úmyslu studenty formálně potrestat (např. podmíněčným vyloučením nebo vyloučením).
- Zajistěte si podporu a pomoc externího pracovníka, se kterým má vaše škola navázanou spolupráci, nevyjímaje pracovníka represivního orgánu. To zvláště v případě, kdy kyberšikana zahrnovala reálné ohrožení bezpečnosti studentů nebo zaměstnanců školy.
- Informujte rodiče kyberagresora o tom, že chování jejich dítěte je bráno vážně a na vaší škole nebude tolerováno.
- Poučte rodiče o tom, že mohou kontaktovat právníka. Některé případy kyberšikany nespádají do kompetencí školy. V těchto případech mohou mít rodiče zájem řešit situaci jinými cestami. Mohou žalovat kyberagresora u občanského soudu např. za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu atd.
- V případech, kdy se kyberšikana odehrála prostřednictvím mobilního telefonu, kontaktujte mobilního operátora. Shromažďuje data, která mohou sloužit jako důkaz. Předtím, než je vymaže, uchovává je po nějakou dobu na svých serverech.
- Kontaktujte a spolupracujte s Twitterem, Facebookem, nebo jakýmkoli jiným webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo. Jejich zaměstnanci jsou zvyklí spolupracovat při řešení kyberšikany a mohou vám asistovat při odstranění závadného obsahu, shromažďování důkazů, nebo vám mohou poskytnout kontakt na někoho, kdo vám může pomoci.
- Používejte kreativní strategie neformálních řešení, obzvláště v případech méně závažných forem kyberšikany, které nevyústily do závažné újmy oběti (například můžete od studentů požadovat, aby vytvořili plakáty proti kyberšikaně a vyvěsili je po škole).

KRIZOVÝ PLÁN

NÁVYKOVÉ LÁTKY

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (mj. omamné a psychotropní), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti. Patří sem také alkohol a tabák. Konzumace návykových látek osobami mladšími 18 let je považována za rizikové chování. Užívání návykových látek v prostorách školy a na všech školních akcích není přípustné! Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

TABÁKOVÉ VÝROBKY

Jak řešit konzumaci tabákových výrobků ve škole?

- Tabákový výrobek je třeba žákovi vhodným způsobem odebrat a zajistit, aby nemohl pokračovat v konzumaci.
- Pedagog dále sepíše o události krátký záznam s vyjádřením žáka (zejména od koho má tabákový výrobek), informuje třídního učitele a předá zápis metodikovi prevence, který jej založí do své agendy.
- Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka.
- V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se chování opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně - právní ochrany dětí.
- Jsou vyvozeny sankce dané školním řádem.

ALKOHOL

Jak řešit konzumaci alkoholu ve škole?

- Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistíme životní funkce dle zásad první pomoci a voláme RZS (155).
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagog následovně:
  - Informuje TU, o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho alkohol má), který odevzdá školnímu metodikovi prevence, ten jej založí do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost
- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
- Z konzumace alkoholu škola vyvodí sankce dané školním řádem.
- V případě podezření na intoxikaci žáka provede pedagogický pracovník test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška) na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje podle výše uvedených bodů.

Jak řešit nález alkoholu ve škole?

1) pedagog nalezne v prostorách školy alkohol

- Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy.
- Sepíše stručný záznam o události, který předá metodikovi prevence.

2) pedagog zadrží u některého žáka alkohol

- Tekutinu nepodrobuje žádnému testu.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- O nález sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo zástupce školy. Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka. Pokud se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, upozorní i orgán sociálně-právní ochrany dětí.
- V případě potřeby předá zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.
- Škola vyvodí sankce dané školním řádem.

OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (OPL)

Jak řešit konzumaci OPL ve škole?

- Návykovou látku je potřeba žákovi odebrat a zajistit, aby v konzumaci dále nepokračoval.
- V případě, že je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí pedagog žákovi životní funkce dle zásad první pomoci a přivolá RZS (155).
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagog zaznamená vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopen dalšího vyučování, vyzve pedagog zákonného zástupce žáka, aby si dítě vyzvedl.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost i v případě, že je žák schopen výuky.
- Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně - právní ochrany dětí.

(V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonného zástupce poskytne školní metodik prevence informaci o možnostech odborné pomoci.)

- Škola vyvodí sankce dané školním řádem. (je třeba rozlišit uživatele od distributora – uživatel je nebezpečný sobě, distributor všem; distribuce je trestným činem.)
- V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagog provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce.

Jak řešit distribuci OPL ve škole?

Distribuce může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.

Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin. Množství nemá vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

1) pedagog našel OPL ve škole

- Látku nepodrobuje žádnému testu.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelepení opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ve školním trezoru.
- O nález vyrozumí Policii ČR.

2) pedagog zadrží u žáka OPL

- Látku nepodrobuje žádnému testu.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- O nález sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byla OPL nalezena, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla OPL nalezena (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo zástupce školy. Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nález vyrozumí Policii ČR a informuje zákonné zástupce.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předá pedagog látku přivolanému lékaři.

3) pedagog má podezření, že žák má OPL u sebe

- Řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkontaktuje s ní další postup a informuje zákonného zástupce žáka.
- Žák je izolován od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem.

U žáka v žádném případě neprovádíme osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

KRIZOVÝ PLÁN

KRÁDEŽE A VANDALISMUS V PROSTŘEDÍ ŠKOLY

Krádeže, zejména mobilních telefonů, a úmyslné ničení školního majetku jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se lze ve školním prostředí setkat.

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem

- O události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.
- Věc ohlásit na Policii ČR.
- V případě, že je znám pachatel, je třeba ho nahlásit orgánu sociálně - právní ochrany dítěte.

Jak postupovat při vzniku škody způsobené vandalismem

- Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
- V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
- V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou dítěte k dohodě o náhradě škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

KRIZOVÝ PLÁN

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Záškoláctví je poruchou chování, která bývá často spojována s negativním postojem ke škole, s nepřijetím normy pozitivní hodnoty vzdělání, ale může být také projevem šikany nebo reakcí na neprospěch. V některých případech jej lze charakterizovat jako komplex obranného jednání s cílem vyhnout se nepříjemnosti, která je dána konfrontací neúspěšného dítěte s lépe prospívajícími žáky nebo požadavky učitele na práci dítěte nebo očekávanou reakcí rodičů na špatný prospěch. Při hodnocení záškoláctví je velmi důležité zjistit příčinu.

Jak postupovat při záškoláctví

- Nejdůležitější je zjištění příčiny, proč se žák k záškoláctví uchyluje. Teprve na základě tohoto zjištění je možné se žákem dále pracovat.
- Dalším důležitým úkolem je získání rodičů žáka ke spolupráci, nikoliv k boji mezi školou a žákem.
- Výchovný poradce po poradě s rodiči může žáka odeslat k vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny, která provede jeho vyšetření a případně doporučí řešení dané situace.

Plán následné intervence

S tímto dokumentem budou seznámeni všichni pedagogové a žáci školy, všem ostatním bude přístupný k nahlédnutí na webových stránkách školy. Zákonní zástupci budou elektronicky informováni o umístění a obsahu tohoto dokumentu.

Krizový plán bude doplňován či obměňován v případě výskytu nebo zvýšení určitého rizikového chování na škole.

Škola bude také postupovat v souladu se školním řádem, pracovním řádem, etickým kodexem učitele, krizovým plánem a minimálním preventivním programem. Všechny tyto dokumenty jsou mezi sebou propojeny metodicky. Dokumenty budou pravidelně aktualizovány a event. přizpůsobeny novým podmínkám školy. Zaměstnanci školy, zákonní zástupci žáků i žáci školy jsou a budou i nadále seznamováni s novými aktualizacemi.

Schválil: Zbyněk Kubičík, ředitel školy

Platnost: 28 .02.2017

Účinnost: 01.03.2017

Příloha č.1

SOUHLAS ZÁKONNÉHO ZÁSTUPCE NEZLETILÉHO ŽÁKA

S ORIENTAČNÍM TESTOVÁNÍM ŽÁKA NA PŘÍTOMNOST OPL

Souhlasné prohlášení zákonného zástupce k možnosti orientačního testování přítomnosti návykových látek v lidském organismu v průběhu povinné školní docházky na naší škole.

Způsob testování:

Testování na přítomnost alkoholu pomocí dechové zkoušky, v případě přítomnosti OPL pomocí zkoušky ze slin.

Jméno žáka: ....., datum narození.....

Souhlasím s možností orientačního testování přítomnosti návykových látek v organismu mého

syna / dcery, existuje – li důvodné podezření z požití návykové látky a možného ohrožení jeho / jejího zdraví.

V ..... dne: .....

podpis zákonného zástupce